

K

S

Keski-Suomen ammatillisen koulutuksen skenaariot 2035

Keski-Suomen ammatillisen koulutuksen tulevaisuustyö

Keski-Suomen ammatillisen koulutuksen järjestäjät kokoontuivat Keski-Suomen liiton kutsumana yhteiseen skenaariotyöskentelyyn (marraskuun 2024-lokakuun 2025 aikana). Tavoitteena oli ennakoida tulevaisuuden kehityskulkuja ja pohtia ratkaisuja tulevaisuuden haasteisiin.

Nopeasti muuttuva toimintaympäristö korostaa ennakoinnin ja yhteistyön tarvetta:

- Julkisen talouden leikkaukset ja tulevat paineet sekä ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin uudistaminen
- Toiminnanohjauksen kokeilu vuosina 2026-2033
- Oppimisen tuen muutokset
- Yhteiskunnan rakenteelliset muutokset, mm. TE-uudistus
- Pienenevät nuorisoikäluokat ja kasvava maahanmuutto
- Kasvava kilpailu opiskelijavuosista maakunnan ulkopuolelta
- Odotukset ammatilliselle koulutukselle: Parempia oppimistuloksia ja laadukkaampaa koulutusta työelämän tarpeisiin sekä nopeammin reagoivaa jatkuvaa oppimista → Aikuiskoulutuksen tulevaisuus tulevan rahoitusmallin kannustaessa kouluttamaan oppivelvollisia, työttömiä ja vailla tutkintoa olevia?

Skenaariotyön lähtökohtia

Skenaariotyössä tähdätään vaihtoehtoisten tulevaisuuskuvien sekä niihin johtavien polkujen ja tapahtumien muodostamiseen faktoja ja mielikuvitusta yhdistellen. Skenaariotyö paitsi auttaa hahmottamaan erilaisia tulevaisuuteen liittyviä kehityskulkuja, se myös auttaa ymmärtämään kehityskulkujen keskinäisiä riippuvuussuhteita.

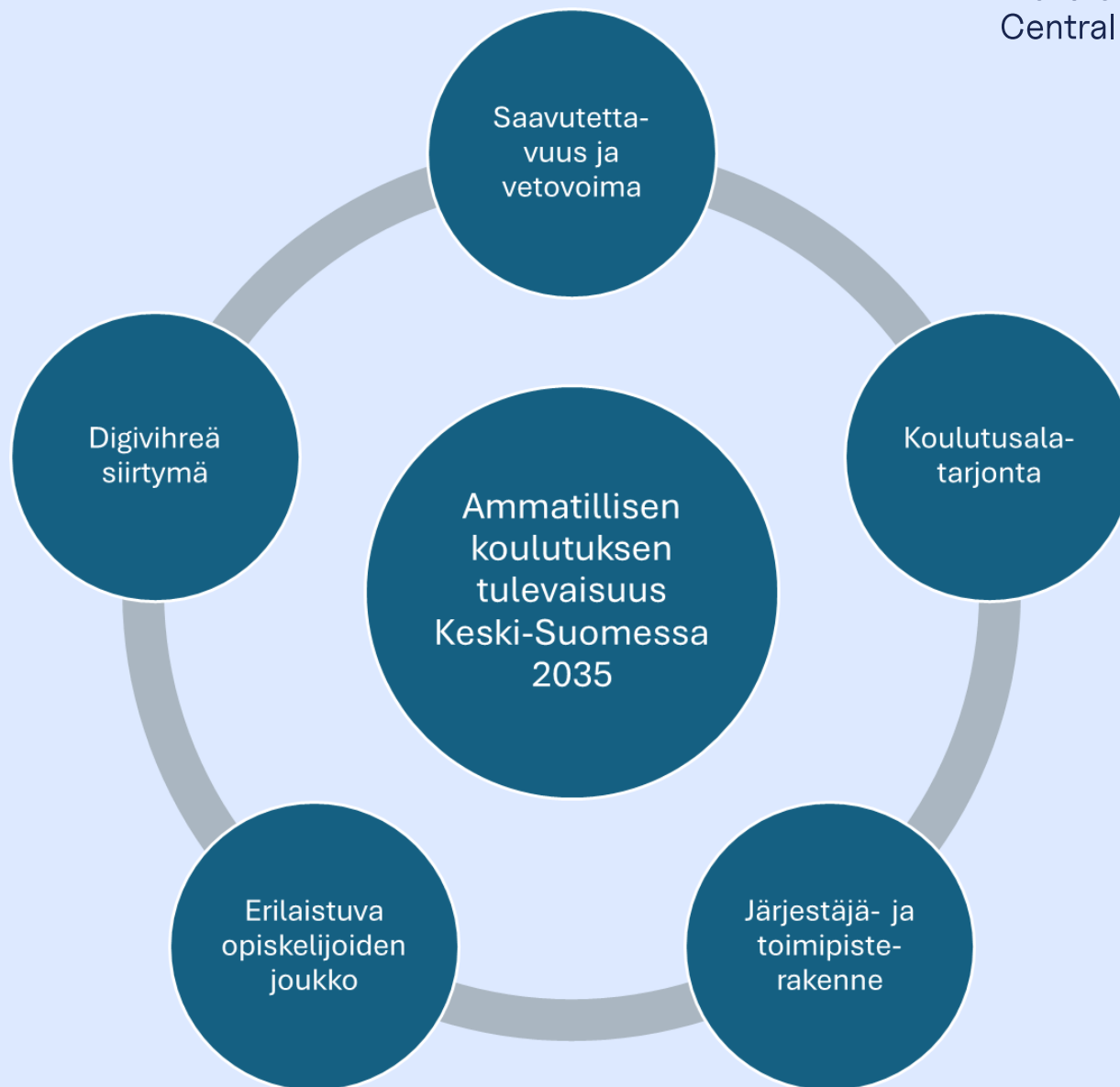
Skenaariotyön avulla ei pyritä yhden todennäköisimmän tulevaisuuden ennustamiseen.

Tarkoituksenmukaista ei ole myöskään valita yhtä skenaariota muiden joukosta asettamalla skenaarioita todennäköisyys- tai preferenssijärjestykseen, vaan tarkastella skenaarioiden muodostamaa kokonaisuutta.

Tulevaisuudessa todentuvat tapahtumakulut ovat usein yhdistelmiä eri skenaarioista – ja ennakoimattomia yllätyksiä.

Skenaariotyössä katse suunnattiin 2030-luvulle

Tulevaisuuden skenaariot auttavat erilaisten kehitysvaihtoehtojen hahmottamisessa ja erilaisiin tulevaisuuksiin varautumisessa.

Tulevaisuustaulukko

Saavutettavuus ja vetovoima	Koulutusala-tarjonta	Järjestäjä- ja toimipisterakenne	Erialaistuva opiskelijoiden joukko	Digivihreä siirtymä
Kahden kerroksen kehitys	Korkeatasoinen ammatillinen koulutus	Yhden järjestäjän malli	Monimuotoistuva ja kansainvälistyvä ammatillinen koulutus	Digitoimiva ja kestävä oppimisen maailma
Vetovoimainen, digitalisoituva ja jokaiselle mahdollinen ammatillinen koulutus	Yleissivistävä ammatillinen koulutus	Erityistehtävät korostuvat	Kuntouttavaksi muuttunut ammatillinen koulutus	Koulutuksen ja osaamisen epätasa-arvo
Kuihtuva ja heikkenevä ammatillinen koulutus	Työllisyys ohjaa tarjontaa	Ylimaakunnallinen järjestäminen	Matalan kynnyksen uudet koulutustuotteet	Uhkaavien muutosten toimintaympäristö

Skenaarioiden kiteytykset

Teema	Skenaario 1: Talouden puristuksessa	Skenaario 2: Kansainvälistynyt koulutus	Skenaario 3: Moninaistuva yhteiskunta
Rahoitus ja resurssit	Julkinen rahoitus heikentynyt, markkinaehtoiset maksulliset koulutukset lisääntyneet	Yritysten investoinnit ja kansainvälinen rahoitus tukevat järjestelmää	Resurssit niukat, mutta paikallinen yhteistyö ja joustavuus osittain kompensoivat; Maksullisuus yleistynyt
Ammatillisen koulutuksen rooli	Identiteetti hämärtyneet työelämän ja korkeakoulutuksen välillä	Globaali osaajareitti, korkeakouluihin ja huippuosaamiseen vievä väylä	Siltojen rakentaja ja osallisuuden mahdollistaja yhteiskunnan eriytyessä
Saavutettavuus	Kaventunut; koulutus keskittyy kasvukeskuksiin, digisiirtymä lisää eriarvoisuutta	Laajentunut: kansainvälisyys, hybridimallit ja kielitietoisuus tukevat saavutettavuutta	Paikallinen saavutettavuus ja räätälöidyt reitit vastaavat moninaisiin tarpeisiin
Opiskelijat ja pedagogiikka	Digisiirtymä ilman pedagogista tukea, vain täsmäkoulutuksia, valintakriteerit kiristyneet	Kotimaiset ja kansainväliset opiskelijat valitsevat joustavia ja digitaalisia opintopolkuja; Kieli- ja kulttuuritietoinen pedagogiikka, tekoälyn tukema oppiminen	Eriytyvät tarpeet tunnistetaan: nopeita, tuettuja ja räätälöityjä opintopolkuja
Työelämäyhteys	Toimii rahoituksen ehdoilla, niukkuus synnyttää innovaatioita ja yhteistyötä	Tiivis yhteistyö yritysten kanssa, TKI ja työelämälähtöisyys vahvoja	Yhteistyö työelämän, vapaan sivistystyön ja muiden koulutusasteiden kanssa joustavaa ja tehokasta
Jatkuva oppiminen	Rahoitus kuihtunut, korvautunut maksullisilla vaihtoehdoilla	Vahvistunut, osana TKI-toimintaa ja työelämälähtöisyyttä	Tärkeä, mutta resurssiriippuvainen ja yksilön omalla vastuulla
Ennakointi ja kehittäminen	Tutkintojen uudistaminen laahaa jäljessä, mutta paikallista innovointia syntyy	Ennakoiva, toimintaympäristön muutokset huomioiva ja ketterä järjestelmä	Osaamistarpeiden seuranta systemaattista, vanhentuneita tutkintoja karsittu
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	Heikentynyt: eriarvoisuus ja syrjäytyminen lisääntyneet	Vahvistunut: elinvoiman, kotoutumisen ja yhteiskunnan vakauden edistäjä	Keskeinen osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden rakentaja

Skenaario 1: Ammatillinen koulutus talouden puristuksessa

Julkisen talouden kiristyessä ammatillinen koulutus on ajautunut kriisiin. Rahoitusleikkaukset ovat rapauttaneet järjestelmän perustaa, ja koulutuksen vetovoima on heikentynyt. Ammatillinen koulutus on joutunut tasapainoilemaan työelämän ja korkeakoulutuksen välillä ilman selkeää identiteettiä. Koulutuksen saavutettavuus on kaventunut, järjestäjäverkko kutistunut ja koulutus keskittynyt kasvukeskuksiin. Opiskelijoiden oppiminen siirtyy yhä enemmän digitaalisille alustoille, mikä on lisännyt yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä.

Oppivelvollisuuden kohtalo on epävarma, ja jatkuvan oppimisen rahoitus on kuihtunut. Tilalle ovat nousseet maksulliset, markkinaehtoiset koulutukset, mikä kasvattaa eriarvoisuutta. Ammatillukiot yleistyvät, mutta tarjoavat vain yleisiä valmiuksia työelämään ilman syvempää ammatillista osaamista. Kestävyyskasvatus ja digitalisaatio ovat nostaneet merkitystään, mutta koulutus ei pysy mukana yhteiskunnan nopeissa muutoksissa ja tutkintojen uudistaminen laahaa jäljessä.

Kuitenkin niukkuuden ja kriisien keskellä on syntynyt uusia selviytymismekanismeja: alueellista rohkeaa ja samaan suuntaan katsovaa yhteistyötä ja innovaatioita, digitalisaation hyödyntämistä sekä kunnianhimoista rakenteiden ja prosessien kehittämistä. Niukoista resursseista huolimatta ammatillinen opettajankoulutus pyrkii tukemaan muutosta ja ohjauksen merkitys kasvaa.

Skenaario 2: Kansainvälistynyt ammatillinen koulutus

Työikäisen väestön väheneminen ja pula osaajista on johtanut opiskelija- ja työyhteisöjen voimakkaaseen kansainvälistymiseen ja yhteiskunnan vastaanottavuuden vahvistumiseen. Ammatillinen koulutus on kansainvälistynyt nopeasti ja siitä on tullut globaali menestystarina. Koulutuksen arvostus on kasvanut, ja se toimii monimuotoisena väylänä huippuosaamiseen ja korkeakouluopintoihin. Sekä kotimaiset että kansainväliset opiskelijat hakeutuvat joustaviin, hybridimuotoisiin ja digitaalisesti saavutettaviin opintokokonaisuuksiin.

Opetuskielten moninaisuus, kieli- ja kulttuuritietoinen pedagogiikka sekä tekoälyä hyödyntävät oppimisympäristöt tukevat monimuotoista oppimista. Kansallinen digivisio ja kansainväliset verkko-oppimisympäristöt tekevät koulutuksesta aidosti globaalin. Ulkomaiset ammattilaiset täydentävät osaamistaan suomalaisissa oppilaitoksissa, ja samalla koulutus toimii kotoutumisen väylänä. Myös kansainvälinen rahoitus tukee koulutusta. Koulutus järjestetään yhä useammin ylityövoimallisesti, mutta samalla huolena on päätöksenteon etääntyminen paikalliselta tasolta.

Yritykset investoivat koulutukseen ja osallistuvat sen kehittämiseen. TKI-toiminta ja ennakointi vahvistavat työelämälähtöisyyttä. Jatkuvan oppimisen malli vahvistuu. Geopoliittiset muutokset, vihreä siirtymä ja digitalisaatio ovat tuoneet uusia osaamistarpeita, joihin koulutus vastaa nopeasti. Samalla kiinnitetään kasvavasti huomio kansalliseen turvallisuuteen, mm. opiskelijoiden taustoissa.

Ammatillinen koulutus tukee alueellista elinvoimaa, kotoutumista ja yhteiskunnan vakautta, ja sen rooli on olennainen väestönmuutokseen ja kestävyysasteisiin vastaamisessa.

Skenaario 3: Ammatillinen koulutus moninaistuvassa yhteiskunnassa

Ammatillinen koulutus toimii sekä mahdollistajana että heijastuspintana yhä eriytyneemmälle yhteiskunnalle. Yhteiskunnalliset jakolinjat näkyvät myös koulutuksessa, mutta niiden keskellä ammatillinen koulutus rakentaa siltoja – yksilöllisten polkujen, paikallisten ratkaisujen ja yhteisöllisten tukirakenteiden avulla.

Opiskelijoiden taustat ja tarpeet eriytyvät: osa etenee nopeilla ja räätälöidyillä poluilla suoraan työelämään, osa tarvitsee vahvaa tukea ja ohjausta. Ammatillinen koulutus tarjoaa maahanmuuttajille, täsmätyökykyisille ja syrjäytymisuhan alla oleville nuorille reittejä osallisuuteen ja työelämään. Myös ääripäiden väliin jäävän ryhmän potentiaali tunnistetaan paremmin, ja sen ohjaamiseen panostetaan. Koulutuksen resurssit ovat niukat, mutta silti sen rooli kasvun, osallisuuden ja yhteiskunnallisen vakauden tukijana vahvistuu.

Maksullisuuden kasvu tietyillä osa-alueilla ja vastuun siirtyminen yhä enemmän opiskelijalle itselleen kuitenkin lisäävät koulutuksen periytyvyyden riskiä. Ohjauksen merkitys kasvaa, mutta sen saatavuus vaihtelee.

Ammatillinen koulutus toimii tiiviissä yhteistyössä muiden koulutusasteiden, vapaan sivistystyön ja työelämän kanssa. Tämä mahdollistaa yksilölliset siirtymät, joustavat polut ja nopean reagoinnin muuttuviin tarpeisiin. Paikallisuus on vahvuus: ratkaisut rakennetaan yhteisöjen omista lähtökohdista, ja koulutuksen räätälöitävyys on arvossaan. Samalla painotetaan yleissivistäviä taitoja – kuten vuorovaikutusta, oppimiskykyä ja työelämävalmiuksia.

Myös kestävyysmurros, kädentaitojen arvonnousu ja huoltovarmuuden korostuminen nostavat ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallista merkitystä. Vanhentuneita tutkintoja on karsittu ja osaamistarpeita seurataan tarkasti. Koulutusmarkkinat kehittyvät, ja tietyillä aloilla ammatillinen koulutus pystyy vastaamaan kysyntään entistä ketterämmin.

Saavutettavuus ja vetovoima

Skenaario 1: Kuihtuva ja heikkenevä ammatillinen koulutus	Skenaario 2: Vetovoimainen, digitalisoitua ja jokaiselle mahdollinen ammatillinen koulutus	Skenaario 3: Kahden kerroksen kehitys
<p>Ammatillisen koulutuksen vetovoima vähenee ja merkitys pienenee. Tämä johtaa koulutuksen pirstaloitumiseen ja laadun heikkenemiseen.</p>	<p>Ammatillisen koulutuksen vetovoima on kasvussa. Se nähdään sujuvana väylänä korkeakouluopintoihin ja huippuammattilaisuuteen.</p>	<p>Monikielisyys ja kansainvälistyminen on otettu huomioon kaikessa ammatillisessa koulutuksessa ja sen tarjonnassa.</p>
<p>Jatkuvan oppimisen rahoitus vähenee. Myös oppivelvollisuuden kohtalo on vaakalaudalla rahoituksen niukentuessa.</p>	<p>Koulutus muuttuu verkkotarjonnan myötä ja kilpailu on globaalia.</p>	<p>Eriyisryhmät, kuten maahanmuuttajat ja täsmätyökykyiset, suorittavat ammatillista koulutusta räätälöidyillä opintopoluilla</p>
<p>Ammatillisen koulutuksen saavutettavuus heikkenee.</p>	<p>Digitalisaatio tarjoaa uusia keinoja ja tekoäly edistää oppimisen saavutettavuutta. Ammatillinen koulutus kohtaa haasteita kädentaitojen osalta.</p>	<p>Koulutuksen periytyminen vahvistuu samalla kun rikkaat rikastuvat ja köyhät köyhtyvät.</p>
	<p>Yhteiskuntavastuullisuuden rooli kasvaa. Yhteistyö työmarkkinoiden kanssa on sujuvaa, ja myös avustavan työn markkinat toimivat.</p>	<p>Alueellinen ja yhteiskunnan polarisaatio voimistuvat. Myös työelämä polarisoituu: suorittava työ ja asiantuntijatyö, epätyypilliset työsuhteet.</p>
	<p>Aikuiskoulutukseen satsataan valtion ja työelämän tasolta.</p>	<p>Ammatillisella koulutuksella on vahvistuva rooli siltojen rakentajana ja osallisuuden mahdollistajana yhteiskunnan eriytyessä</p>

Koulutusalaratarjonta

Skenaario 1: Yleissivistävä ammatillinen koulutus

Yleissivistävän ammattikoulun malli ('ammattilukio') on saanut jalansijaa. Keskitytään työelämätaitojen opetteluun ja geneerisiin tutkinnon osiin.

Kestävyyskasvatus ja digitalisaatio nousevat suurempaan rooliin, mutta ammatillinen koulutus ei pysy mukana muutoksessa.

Ohjauksen merkitys kasvaa, vaikka resurssit ovat niukat.

Skenaario 2: Korkeatasoinen ammatillinen koulutus

Duaalimallista tehdään paluu entiseen väestörakenteen muutoksen myötä.

Yritykset ovat valmiita maksamaan henkilöstönsä koulutuksesta ja elinkeinoelämän painotus koulutustarjonnassa korostuu. Oppilaitokset ovat aktiivisia toimijoita, jotka kehittävät ja vaikuttavat mm. työelämään.

Jatkuvan oppimisen malli vahvistuu.

Entistä enemmän tarjolla on avoimia tai kohdennettuja koulutuksia.

Tutkinto (rakenteet) murtuvat ja osaamiskokonaisuuksia paketoidaan uudelleen. Hybriditutkinnot tulevat.

Skenaario 3: Työllisyys ohjaa tarjontaa

Koulutusalaratarjonta kapenee voimakkaasti työllistävyyden perusteella. Kohtaanto ohjaa tarjontaa.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot häviävät. Tutkinnot eivät sisällä geneerisiä osia.

Toiminnanohjauskokeilu jakaa koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia.

Yrityselämä ohjaa koulutusta ja lyhytkoulutukset yleistyvät. Koulutus ja oppiminen tapahtuvat enenevästi myös työpaikoilla. Työssäoppiminen korostuu alueeseen ja yritysten toimintaan sitouttamisen osalta. Työnantajakenttä on yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa muodostamassa tutkintoja ja uusia rakenteita.

Opintojen maksullisuus yleistyy.

Järjestäjä- ja toimipisterakenne

Skenaario 1: Yhden järjestäjän malli	Skenaario 2: Ylimaakunnallinen järjestäminen	Skenaario 3: Erityistehtävät korostuvat
Toiminnanohjauskokeilun kautta järjestäjäverkko pienenee.	Isojen järjestäjien liitokset lisääntyvät. Uhkana on päätösvallan valuminen maakunnan ulkopuolelle.	Järjestäjäverkko pienenee.
Oppilasmäärän väheneminen ja rahoituksen niukkuus muuttavat toimipisteiden määrää.	Vuorovaikutusmallit kokevat muutoksen.	Järjestäminen yksilöllistyy ja pienemmät oppilaitokset erikoistuvat.
Ammatillisen koulutuksen saavutettavuus kärsii.	Digitalisaatio ja tekoäly on valjastettu onnistuneesti koulutuksen tueksi.	Erityistehtävät säilyvät - ei pelkästään erityistä tukea tarvitsevien näkökulmasta, vaan myös ammatit, joita halutaan vaalia (arvo- ja sivistysnäkökulma).
	Kansallinen digivisio on osa ammatillista koulutusta.	

Erilaistuva opiskelijoiden joukko

Skenaario 1: Matalan kynnyksen uudet koulutustuotteet	Skenaario 2: Monimuotoistuva ja kansainvälistyvä ammatillinen koulutus	Skenaario 3: Kuntouttavaksi muuttunut ammatillinen koulutus
<p>Ammatillisten aikuiskoulutuksen uusi tuleminen markkinaehtoisesti.</p> <p>Toisen asteen koulutuksen yhdistelmä ('ammattilukio').</p> <p>Ammatillisessa koulutuksessa korostuu valmiuksien luominen kaikille sujuvaan väylään kohti korkeakoulutusta ja työelämää.</p> <p>Matalan kynnyksen uudet koulutustuotteet yhdessä työelämän kanssa yleistyvät, mutta hitaasti.</p>	<p>Ulkomaisten jo pohjakoulutettujen opiskelijoiden määrä ammatillisessa koulutuksessa kasvaa. Koulutus muuttuu täydentäväksi.</p> <p>Ammatillinen koulutus kansainvälistyy ja ottaa askelia kohti kansainvälistä koulua. Globaalit verkkokoulutukset yleistyvät soveltuvien osin. Samalla ammatillisen koulutuksen globaali saavutettavuus vahvistuu.</p> <p>Opetuksen kieliratkaisut korostuvat: kieli- ja kulttuuritietoinen opetus, opetuskielten kirjo, tekoälyn hyödyntäminen.</p> <p>Koulutukset mahdollistavat erilaiset koulutus- ja työelämäpolut. Työelämä on yhä vahvemmin mukana.</p>	<p>Ammatillisen koulutuksen merkitys korostuu työttömien, maahanmuuttajien ja ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien joukossa. Toisaalta yksilölliset opintopolut huomioivat kaikki opiskelijaryhmät.</p> <p>Ammatillisessa koulutuksessa on yhä huonokuntoisempia nuoria, joilta puuttuu oppimisen ja arjen valmiuksia.</p> <p>Koulutuksen kuntouttava elementti kasvaa ja ohjausosaamista painotetaan.</p> <p>Koulukuntoisuuteen ja työkyvyn ennakointiin kiinnitetään huomiota enemmän yhdessä työllisyysalueiden ja hyvinvointialueen kanssa.</p>

Digivihreä siirtymä

Skenaario 1: Koulutuksen ja osaamisen epätasa-arvo	Skenaario 2: Digitoimiva ja kestävä oppimisen maailma	Skenaario 3: Uhkaavien muutosten toimintaympäristö
<p>Strategia ja tahtotila uudistamiseen puuttuu. Normit täytetään juuri ja juuri, mutta niitä ei edistetä tavoitteellisesti.</p>	<p>Uutta teknologiaa ja uutta koulutusta tarvitaan ja rakennetaan aktiivisesti. Tekoäly tukee kehitystä ja oppilaitoksilla on vahvat digiohjelmat.</p>	<p>Lisääntyneet hybridi-iskut muuttavat koulutuksen ja verkkomaailman.</p>
<p>Julkisen talouden niukkuus heikentää koko kansan koulutuksen ja osaamisen mahdollisuuksia.</p>	<p>Digivihreys läpileikkaa tutkintojen perusteita kaikilla aloilla. Tutkintojen rakenteet ja sisältö on uudistettu vastaamaan teknologisoitunutta työelämää. Opettajan osaaminen korostuu. Myös opiskelijat ovat yhä tietoisempia.</p>	<p>Ilmastonmuutos, luontokato ja digitalisaatio pakottavat odottamattomiin muutoksiin</p>
<p>Koulutuksen muutos on jäänyt puolitiehen ja tarjolla on nykyisenkaltaisia tutkintoja.</p>	<p>Ennakointi on aktiivista ja ammatillisen koulutuksen TKI vahvistuu.</p>	<p>Digitalisaatio keskittää toimintaa harvoille ja valituille. Haavoittuvuus on kasvanut.</p>
<p>Ilmastonmuutos muuttaa koulutustarpeita ja volyymiä, mutta ammatillisella koulutuksella on vaikeuksia pysyä mukana muutoksessa.</p>	<p>Ammatillisella koulutuksella ja työelämällä on vahva yhteys. Pedagogiikka palvelee myös työelämää.</p>	<p>Huoltovarmuus- ja kokonaisturvallisuusosaaminen korostuvat toiminnassa sekä koulutusten sisällöissä.</p>
<p>Digitalisaatio lisää syrjäytymistä ja yksinäisyyttä.</p>	<p>Kehittäminen saa pontta alueellisen fokuksesta ja yhteisestä sitoutumisesta teknologiaan ja digitalisaatioon. Myös ulkoinen vaade (lainsäädäntö, rahoitus tms.) kannustaa. Toisaalta oppilaitokset ovat itse vaikuttajia.</p> <p>Digisiirtymä muuttaa koulutuksen entistä saavutettavammaksi, ajasta ja paikasta riippumattomaksi.</p>	<p>Kansallinen ohjausvaikutus mm. tutkintoihin ja koulutussisältöihin vahvistuu.</p>

Välttämättömiä kehittämisen kohteita - toteutui tulevaisuus millaisena tahansa

Opiskelijälähtöisyys: Opiskelijan nostaminen yhä vahvemmin keskiöön. Yksilöllisten ja elävien koulutus- ja työelämäpolkujen luominen.

Koulutuksen laatu ja saavutettavuus: Opetuksen laatuun ja korkeatasoiseen koulutukseen panostaminen sekä opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittäminen. Koulutustarjonnan saavutettavuutta tukevat ratkaisut.

Ohjauksen taidot ja käytänteet: Opiskelijan kohtaamisen ja henkilökohtaisen ohjauksen taitojen vahvistaminen opettajien koulutuksessa. Turvallisten ja yhteisöllisten oppimisympäristöjen turvaaminen.

Jatkuvan oppimisen turvaaminen: Työllisyyden ja elinvoiman tukeminen jatkuvan oppimisen ratkaisuilla osaamisen ja työelämän kohtaantoa korostaen.

Digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen: Ammatillisen koulutuksen digivision struktuurien luominen ja selkeyttäminen. Verkkopedagogiikan kehittäminen. Tasa-arvoisuudesta ja yhdenvertaisuudesta huolehtiminen ja sen vahvistaminen digitalisaation avulla. Opettajien digi- ja tekoälyosaamisen kehittäminen.

Kansainvälistyminen: Kansainvälistymisen valmiuksien edistäminen ja kansainvälisten opiskelijoiden vastaanottavuuden vahvistaminen koulutusyhteisöissä.

Yhteistyön vahvistaminen: Yhteistyön vahvistaminen työelämän (mm. työnantajat, työllisyysalueet, eri koulutusasteet) kanssa opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Yhteinen alueellinen kehittämistoiminta (mm. yhteishankkeet).

Ennakointi ja tulevaisuustyö: Koulutuksenjärjestäjien yhteiseen ennakointityöhön panostaminen ja sen kehittäminen. Tulevaisuuden ilmiöiden ja osaamistarpeiden tunnistaminen sekä niihin ennakoivasti ja ketterästi varautuminen. Esimerkkinä huoltovarmuus- ja kokonaisturvallisuusosaaminen sekä digivihreään siirtymään liittyvät osaamiset.

Lisätietoja

Skenaariovalmistelun työryhmä

Kari Pirinen, kari.pirinen@keskisuomi.fi, p. 040 720 6918

Kirsi Mukkala, kirsi.mukkala@keskisuomi.fi, p. 040 595 0002

Anu Tokila, anu.tokila@gradia.fi, p. 040 341 5141

Aino Koskinen, aino.koskinen@jypao.fi, p. 040 773 8050

Kati Toivio, kati.toivio@jko.fi, p. 041 731 3220

